

Наставно-научном већу
Филозофског факултета
Универзитета у Београду

**Извештај комисије за оцену и одбрану докторске дисертације
„Појам κλέος у хеленистичкој поезији:
слава песника, владара и хероја”
кандидата мр Младена Токовића**

На седници Наставно-научног већа Филозофског факултета Универзитета у Београду одржаној 21. 5. 2026. године, изабрани смо у Комисију за оцену и одбрану рукописа докторске дисертације „Појам *κλέος* у хеленистичкој поезији: слава песника, владара и хероја”, који је поднео кандидат мр Младен Токовић, докторанд на Одељењу за класичне науке. Након извршеног детаљног прегледа и стручне оцене квалитета ове докторске дисертације, подносимо Већу следећи

И з в е ш т а ј

Биографски подаци о кандидату:

Младен Токовић је рођен 1991. године у Прибоју на Лиму (Република Србија). Основно и средње образовање стекао је у Београду. После завршене Филолошке гимназије, 2010. године уписује се на студије класичних наука на Филозофском факултету Универзитета у Београду где стиче диплому 2015. године, одбранивши завршни рад са темом „Утицај дидактичке традиције на прву књигу Вергилијевих *Георгика*”. Мастер студије наставља на истом одељењу 2016. године, а мастер диплому стиче 2017. године, одбранивши мастер рад са темом „Вергилијеве *Георгике* о природи животиња”. На докторске студије уписује се академске 2017/18. године на Одељењу за класичне науке Филозофског факултета Универзитета у Београду.

Током основних и мастер студија, тежиште интересовања кандидата било је на римској поезији Августовог времена, али се по упису на докторске студије оквир истраживања проширује, да би фокус његовог истраживачког рада постала хеленска књижевност, и то пре свега, александријска поезија III века п.н.е. Године 2019., прихваћен је предлог теме докторске дисертације под насловом „Појам *κλέος* у хеленистичкој поезији: слава песника, владара и хероја”.

Младен Токовић је радио као наставник класичних језика и Основа класичних наука у Филолошкој гимназији у Београду. Латински језик је предавао и у Седмој и Осмој београдској гимназији.

Говори енглески, немачки и руски језик.

До данас Младен Токовић је објавио један рад у домаћем научном часопису

Младен Токовић. 2025. „Калимах као (анти)еротски песник”. *Lucida intervalla* 54. 255-280.

Докторска дисертација кандидата Младена Токовића „Појам *κλέος* у хеленистичкој поезији: слава песника, владара и хероја” има 208 страница формата А4, од чега 193 странице садрже сам текст дисертације, а остатак сачињавају списак извора, преводи коришћених извора, списак литературе и пратећи додаци које налаже регулатива Универзитета у Београду. Дисертација кандидата Младена Токовића садржи све структурне елементе које подразумева оваква врста научног рада. Основни текст са Уводом и Закључком подељен је на шест тематских целина са више поглавља уз 203 напомене. Списак грчких и латинских извора садржи 26 јединица, списак преведених извора 7 јединица, а списак коришћене литературе 190 библиографских јединица на више језика.

Предмет и циљ дисертације:

Главни предмет дисертације „Појам *κλέος* у хеленистичкој поезији: слава песника, владара и хероја” јесте присуство (а у случају песника Калимаха и одсуство) термина *κλέος* у сачуваним песничким текстовима петорице хеленистичких песника александријског раздобља: Теокрита (АР 7.664.2; Id. 16.2, 54, 58, 98; 17.117; 22.214), Посидипа (АВ 78.1; 87.3; 88.5), Херонде (Mim. 8.76), Аполонија Рођанина (*Arg.* 1.1, 154; 2.754; 3.992; 4.361) и Калимаха. Поред овог појма, кандидат се у дисертацији дотиче и овом термину сродних појмова, који у погледу своје енкомијастичке семантике с појмом *κλέος* стоје у блиској вези; то су појмови *κῆδος*, *εὐχος*, *δόξα*. Ови појмови се у својим значењским нијансама међусобно разликују, а неретко се преводе исто као и *κλέος* – „слава”. Такође, појам *ἀρετή* (Theos., Id. 17.137), чије је основно значење „врлина”, показао се као битан аспект енкомијастичке песме. Зато кандидат и овом појму посвећује значајан простор у својој дисертацији.

Израз *κλέα ἀνδρῶν* („слава јунака”/ „славна дела јунака”/ „славне приче јунака”) који се у архајској грчкој књижевности управо у овом облику јавља у Хомеровој *Илијади* (Il. 9.189, 524) и *Одисеји* (Od. 8.73), а у каснијим варијацијама и као *κλέα ἀνθρώπων* у Хесиодовој *Теогонији* (Theog. 100) и *κλέα φωτῶν* у Хомерској *химни Селени* (Hymn 32.18) – налазимо и у делима одабраних хеленистичких песника (Theos., Id. 16.2; Ap. Rhod., Arg. 1.1). У дисертацији се истражују жанровски и тематски аспекти овог песничког израза у хеленистичкој поезији. У обзир се узимају и поједине изведенице датог термина, као на пример именица *εὐκλείη* (Ap. Rhod., Arg. 1.141, 447) или придеви *εὐκλής* (Ap. Rhod., Arg. 1.869) и *κλυτός* (Ap. Rhod., Arg. 2.424; 4.1775) и поред тога, рецимо, женско лично име *Κλείτη* (Ap. Rhod., Arg. 1.1063). Кандидат се у овој дисертацији бави и појединим сложеницама именице *κλέος* у оквиру личних имена, као што су *Διοκλῆς* (Callim., AP 12.51) и *Κλεόνικος* (Callim., AP 12.71), и испитује појмове *ἔπος*, *ἀγγελίη* и *φῶμα* у трима Калимаховим песмама (fr. 54 Harder, 6; fr. 384 Pf. 8; fr. 228 Pf. 39).

Најзад, у дисертацији се испитује и однос између идеје о слави која се преноси путем поезије (*κλέος*) и у хеленизму, посебно код Калимаха и Аполонија, веома присутне и уметнички уобличене идеје о почецима, узроцима разних профаних, сакралних, небеских и географских феномена (*αἴτιον*).

Циљ докторске дисертације „Појам *κλέος* у хеленистичкој поезији: слава песника, владара и хероја” јесте примарно указивање на књижевнотеоријске, али и књижевноисторијске аспекте појма *κλέος* у хеленистичкој поезији александријског раздобља III века п.н.е. Поред тога, циљ ове докторске тезе јесте да укаже на политичке импликације које овај појам има у делима хеленистичких песника, који живе и стварају у периоду прве три генерације египатске династије Птолемеја.

Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању:

У докторској дисертацији „Појам *κλέος* у хеленистичкој поезији: слава песника, владара и хероја”, кандидат најпре полази од теоријских поставки класичних филолога и индоевропеиста који су појам *κλέος*, као и њему сродне енкомијастичке појмове, теоријски проблематизовали (Max Greindl, *Κλέος, κῆδος, εὖχος, τιμή, φάτις, δοξα: Eine bedeutungsgeschichtliche Untersuchung des Epischen und lyrischen Sprachgebrauches*, 1938; Émile Benveniste, *Le Vocabulaire des institutions indo-européennes*, 1969; Leslie Kurke, “The Economy of Kudos”, у *Cultural Poetics in Archaic Greece: Cult, Performance, Politics*, 1993; Gregory Nagy, *The Ancient Greek Hero in 24 Hours*, 2013). Ови радови тичу се енкомијастичких термина у архајском периоду грчке књижевности.

Кандидат наводи и једно истраживање везано за појам *κλέος* у грчкој трагедији (Agari Stefanidou, *The Reception of Epic kleos in Greek Tragedy*, 2014), али у уводу рада истиче да се дисертација неће тицати односа александријских песника према грчкој драми.

Проблема енкомијастичких термина у хеленистичкој поезији дотицали су се многи испитивачи у научним чланцима, књигама и коментарима песничких текстова хеленистичких песника, али чини се да самој теми није посвећена ниједна свеобухватна студија, као што јесте у случају архајске и класичне епохе грчке књижевности. Овде наводимо нека од релевантних радова који се дотичу појма *κλέος* у хеленистичкој поезији, а на које кандидат у дисертацији често реферише: A.S.F. Gow, *Theocritus, vol. 2: Commentary, Appendix, Indexes, and Plates*, 1952; Frederick Griffiths, *Theocritus at Court*, 1979; Richard Hunter, *Encomium of Ptolemy Philadelphus*, 2003; Richard Hunter–Marco Fantuzzi, *Tradition and Innovation in Hellenistic Poetry*, 2004; Jacqueline Klooster, *Poetry as Window and Mirror: Positioning the Poet in Hellenistic Poetry*, 2011.

Кандидат полази од општеприхваћеног става у науци да је песма у александријском периоду хеленистичке књижевности постала конкретан објекат у форми папируса или таблица (Peter Bing, *The Well-read Muse: Present and Past in Callimachus and the Hellenistic Poets*, 1988, стр. 18–19) и да се самим тим и *κλέος* у хеленизму материјализује (Jacqueline Klooster, *Poetry as Window and Mirror: Positioning the Poet in Hellenistic Poetry*, 2011, стр. 26). „Епоха књиге”, како Рудолф Фајфер назива хеленистички период грчке књижевности (Rudolph Pfeiffer, *History of Classical Scholarship from the Beginning to the End of Hellenistic*

Age, 1968, стр. 102), условила је појаву критичког односа према поетском тексту и према архајским песничким концептима. У том смислу, кандидат у одабраним поетским текстовима хеленистичког периода претпоставља да идеја о слави која се преноси путем песме (*κλέος*), односно поетског текста, не само да задобија материјалну концепцију, већ бива унеколико и критички преиспитана. Кандидат отуд извлачи закључак да већина хеленистичких песника обухваћених дисертацијом неретко прибегава родној и политичкој проблематизацији поменутог концепта, као и ироничној употреби појма *κλέος* и да појам *κλέος* губи своју архајску високо етичку и естетичку компоненту коју је некада подразумевао. Полазећи од те претпоставке, кандидат примарно у Теокритовој и Посидиповој поезији уочава критичку и ироничну ноту коју *κλέος* код ових песника задобија – пре свега у Теокритовој *Идили 16* и Посидиповим *Коњичким песмама*. Код Аполонија Рођанина се, сматра кандидат, слично као код Посидипа, *κλέος* критички посматра с обзиром на родну политику и суптилну критику актуелних политичких прилика.

Кандидат полази од претпоставке савремене класичне филологије да хеленистичка поезија не настаје и да се не развија у друштвеном вакууму, већ у комплексним историјским околностима, које остављају дубок траг у песничкој продукцији Александринаца. Кандидат претпоставља да је за разумевање поетике хеленистичких песника, а на првом месту Аполонија и Калимаха, од нарочитог значаја инцестуозни династијски брак склопљен између краља Птолемеја II Филадельфа и његове рођене сестре, краљице Арсиноје II. Ова претпоставка узима се као кључни фактор за разумевање Калимаховог и Аполонијевог односа према обради љубавних тема, уз тврдњу да Аполоније прави одвећ очигледне алузије на ову и друге династичке структуре, док Калимах, са друге стране, одбија да се приклони овој врсти поетике, јер је, како кандидат тврди, сматра хибрисом. Кандидат, стога, износи закључак да је Аполонијев однос према слави (*κλέος*) надахнут негативним представама ероса, чиме се архајско, аристократско поимање славе девалвира.

Битна претпоставка коју кандидат износи јесте да стара идеја похрањивања сећања на неког појединца или меморијализација неког књижевног остварења, долази у хеленизму све више посредством обраде етиолошких митова. Наиме, сама архајска идеја о преношењу песме од уста једног до другог певача (као у време усмене књижевности архајског доба), односно путем рукописне традиције (као у случају „књишке” александријске епохе), поред тога што добија свој критички осврт, јењава међу хеленистичким песницима. Кандидат износи претпоставку да песнички уобличен *αἴτιον* у хеленизму све више постаје средство меморијализације. На основу те претпоставке, кандидат износи закључак да песничко обрађивање неретко локалних и слабо посведочених култова, сазвежђа и томе слично – између осталог служи томе да песник „упише” свој песнички текст у „сам свет”, како кандидат наводи, тако да, на пример, сазвежђе „Береникина коса” или култ Харита на Пару директно асоцирају на Калимахове *Узроке*, или острво Дрепана (sc. Коркира) на Аполонијеву приповест о пореклу назива тог острва. Једна од претпоставки јесте и да се ишчитавањем различитих *αἴτια* код Калимаха и Аполонија може сагледати и природа двају поетика – Калимахове и Аполонијеве – које, према кандидату, стоје у опозицији једне према другој.

Кратак опис садржаја дисертације:

Докторска дисертација кандидата Младена Токовића садржи пет поглавља.

У „Уводу” (стр. 1–38), који чини прво поглавље дисертације, кандидат дефинише предмет и циљ рада, метод истраживања и културно-историјски контекст у коме стварају песници чија се дела у дисертацији истражују.

У другом поглављу дисертације („*Οἱ ποιηταὶ πάλοι, οἱ ποιηταὶ νῦν*: слава песника”, стр. 39–50) обрађују се два краћа поетска текста, у којима се два хеленистичка песника, Теокрит у епиграму AP 7.664 и Херонда у *Осмом мимијамбу*, директно осврћу на своје архајске песничке узоре – први на јампског песника Архилоха, а други на песника холијамба, Хипонакта. Ово поглавље садржи два потпоглавља.

Епиграм AP 7.664 (који се заправо приписује Теокриту, али кандидат не сумња у Теокритово ауторство) обрађен је у првом потпоглављу („Песник као *εἰκὼν, ἀνδριάς* или *τύμβος*: Архилохов „окамењени” *κλέος*”). Довођењем датог епиграма у корелацију са другим сродним епиграмима о старим песницима који се приписују Теокриту (AP 13.3 – о Хипонакту, AP 9.599 – о Анакреонту, AP 9.600 о Епихарму, AP 9.598 о Писандру, али и епиграм AP 9.205 у коме Теокрит оставља сфрагиду, истичући дистинкцију између свога и Хомеровог ауторства), кандидат тежи да сагледа начин на који се Теокрит односи према архајској књижевној традицији. Теокритов однос према архајским књижевним узорима, како се у другом поглављу рада показује, може се сматрати важним фактором за Теокритов енкомијастички ангажман.

Завршни стихови из фрагментарног Херондиног *Осмого мимијамба* (Mim. 8.73–79) део су другог потпоглавља („*Σὺ τε μοι τοῦναρ ἄκουσον*: Херонда сања Хипонакта”). У овом потпоглављу кандидат подвлачи делимично сличну идејну поенту као у претходном потпоглављу: песник мимијамба експлицитно истиче да он сам, угледањем на Хипонакта стиче своју песничку славу (*κλέος*). Кандидат наводи, међутим, и кључне разлике између Теокритовог и Херондиног односа према стицању песничке славе и њиховог односа према архајској грчкој књижевној традицији.

Треће поглавље рада („*Εἴπατε ἐμὸν κλέος*: слава владара”, стр. 51–101) тиче се оних поетских текстова хеленистичких песника који у фокусу имају владаре и владарке из птолемејске династије, али и владаре из делова света ван хеленизованог Египта – Сицилије. Ово поглавље узима у разматрање песме Теокрита, Посидипа и Калимаха и садржи шест потпоглавља.

У првом потпоглављу („Теокритови јунаци и Симонидова господа у Теокритовој *Идилли 16*; Хијеронов неизвесни *κλέος*”) разматрају се аспекти Теокритовог поимања песничке славе (*κλέος*), за које кандидат сматра да кореспондирају са Теокритовим схватањем славе у епиграму AP 7.664. Кандидат посебно наглашава везу једног одељка из Теокритове *Идиле 16* (*Id.* 16.34–57) са архајским грчким песничким текстовима, у којима Симонид у својој Платејској елегији (fr. 11 W² 15–18; 24–28) и Ибик у похвалној песми за тиранина Поликрата са Сама (PMG Ibycus, 1) доводе ахејске јунаке код Троје у везу са грчким

ратницима у бици код Платеје, односно са владавином тиранина Поликрата. У оквиру овог потпоглавља, кандидат узима стихове из *Id.* 16.98–103 као релевантне за разумевање саме функције *Идиле 16*. Поменуте стихове кандидат доводи у везу са Пиндаровом *Трећом пифијском одом* (*Pyth.* 3.110–114). Наведени делови Теокритове *Идиле 16* треба, према мишљењу кандидата, да расветле и смисао самог програмског проемија ове песме, у коме се песничко ја дистанцира од Муза и аеда и на себе преузима улогу смртника који ствара песму за другог смртника – сиракушког тиранина Хијерона II.

У другом потпоглављу („*Κλέος ἀρέσθαι, ἀρετὴν αἰτεῖσθαι*: Филадельф између славе и врлине у Теокритовој *Идили 17*”) разматра се Теокритова *Идила 17* у компарацији са *Идилом 16*, будући да су ове две песме, према мишљењу кандидата, две комплементарне песничке продукције. Осим везе са *Идилом 16*, кандидат истиче међу испитивачима већ уочену интертекстуалну везу финалних стихова Теокритове *Идиле 17* (*Id.* 17.135–137) са завршницом Калимахове *Химне Зевсу* (*Callim. Hymn* 1.94–96), са *Хомерском химном Хераклу* и *Хомерском химном Хефесту*. Ту већ уочену корелацију кандидат продубљује како би подробије расветлио функцију и смисао појма *ἀρετή* у последњем стиху *Идиле 17*.

Три епиграма из корпуса епиграма *Ἰππικά* (*Коњичке песме*) песника Посидипа из Пеле део су наредна три потпоглавља. У трећем потпоглављу („*Κλέος, νίκη, δόξα, εὖχος*: победе и славе Береникине у Посидиповом епиграму АВ 78”) разматра се Посидипов епиграм АВ 78 с обзиром на енкомијастичке термине који се у њему појављују. Кандидат тумачи енкомијастичке термине наведене у наслову потпоглавља и, на основу увида до којих су дошли класични филолози у погледу датих појмова, истиче битне значењске разлике међу њима, релевантне за Посидипову поетику епиникијских епиграма.

Посидипов епиграм АВ 87 предмет је наредног, четвртог потпоглавља („Береникин *κλέος* и Кинискин *κῆδος* у Посидиповом епиграму АВ 87”). Слично као у претходном епиграму, кандидат истиче већ у науци утврђене семантичке разлике између појмова *κλέος* и *κῆδος*, подвлачећи битну родну политику заступљену у Посидиповој поетици.

У петом потпоглављу („Мушки и женски *κλέος*? Посидипов епиграм АВ 88”) кандидат тумачи Посидипов епиграм АВ 88. У овом потпоглављу кандидат настоји да потврди своју идеју о родној заснованости Посидипове поетике у одабраним епиграмима.

У шестом потпоглављу („*Ἔπος, ἀγγελίη, φῶμα*: вести о Береники, Сосибиију и Арсиноји код Калимаха”) обрађују се одломци из три Калимахове песме: фрагмент са почетка треће књиге Калимахових *Узрока*, који је у књижевној традицији познат под називом *Береникина победа* (*Victoria Berenices*, fr. 54 Harder), затим елгије *Сосибиијева победа* (*Victoria Sosibii*, fr. 384 Pf.) и песме *Арсинојина апотеоза* (*Ἐκθέωσις Ἀρσινόης*, fr. 228 Pf.), састављене у архебулејском метру. У Калимаховом сачуваном опусу, нигде не налазимо, тврди кандидат, појам *κλέος*. Иако се не може тврдити да Калимах ову именицу никада није употребио, индикативно је да се на местима где би се очекивала ова реч, пре свега у епиникијским елгијама какве су *Береникина победа* и *Сосибиијева победа*, уместо ње наилази на именице које су део језичког регистра усмене књижевне традиције, сродне термину *κλέος*. То су именице наведене у наслову овог потпоглавља. Фрагмент *Береникина*

победа обрађује се у потпоглављу „*Χρῦσεον ἦλθεν ἔπος*: Береникина победа на Немејским играма”, а елегија *Сосибиева победа* у потпоглављу „*Χρῦσὸν δ’ εὐδίκη παράθει*: Сосибиева победа на Истамским играма”. У потпоглављу „Злато, лепо зло и правични суд: једно могуће читање *Береникине* и *Сосибиеве победе*”, кандидат чита ове две елегије као два комплементарна песничка текста, која, слично као код Посидипа, откривају релевантност родне проблематике у Калимаховој поезици. У потпоглављу „*Ἐτόμοι φῆμαι*: песма о Арсинојиној смрти” анализира се песма *Арсинојина апотеоза* и у њој проналазе мотиви који захтевају од читаоца да ову песму чита у јукстапозицији са *Береникином победом*.

У оквиру четвртог поглавља („*Φίλοι δέ τε πάντες αἰοδοὶ ἠρώεσσιν*: слава хероја”, стр. 102–168), подељеног на три потпоглавља, кандидат тумачи Теокритову *Идилу 22*, која представља својеврсну химну Диоскурима, а затим прелази на анализу одломака из најобимнијег песничког текста обухваћеног дисертацијом, *Песме о Аргонаутима* Аполонија Рођанина.

У првом потпоглављу („Реципрочни *κλέος*; *κλέος* и *κῆδος* у Теокритовој *Идили 22*”) кандидат обрађује релевантне одломке из Теокритове *Идиле 22*. Фокусирајући се на завршне стихове песме (*Id.* 22.214–223) кандидат настоји да на основу овог одломка текста, у науци анализираним у неколико важних коментара, истражи однос *κλέος-κῆδος* у поменутој Теокритовој идили.

У другом потпоглављу („*Κλέα φωτῶν*: сећање на древне хероје у проемију *Песме о Аргонаутима* Аполонија Рођанина”) кандидат у фокус своје анализе поставља сам проемиј Аполонијевог *Песме о Аргонаутима* (*Arg.* 1.1–4) и реферише на песме о *κλέα ἀνδρῶν* у деветом певању *Илијаде* и осмом певању *Одисеје*, истичући језичке подударности између Фениковог наратива о слави јунака у деветом певању *Илијаде* и у Аполонијовом делу, али и указујући на структуралне разлике између *κλέα ἀνδρῶν* у *Илијади* и *Одисеји*, са једне стране и *κλέα φωτῶν* у *Песми о Аргонаутима*, са друге. Кандидат наводи и низ других махом изгубљених поетских и прозних дела из старије књижевности који су Аполонију потенцијално служили као узор за песничку обраду мита о Аргонаутима. Ово потпоглавље садржи још једно потпоглавље („*Κλέα φωτῶν* као тематско и жанровско одређење: интертекстуална веза *Песме о Аргонаутима* са *Хомерским химнама* и Хесиодовом *Теогонијом*”). Овде кандидат као кључну за разумевање програмског гласа у проемију *Песме о Аргонаутима*, издваја *Хомерску химну Селени* и надаље проблематизује тематске и жанровске аспекте Аполонијевог спева.

У трећем потпоглављу („*Κλέος* и *ἔρως* у *Песми о Аргонаутима*”) кандидат на низу примера из Аполонијевог спева показује не само да је љубав Јасона и Медеје битан аспект спева, већ истиче и негативне аспекте ероса, који се пре свега огледају у Јасоновој тобожњој поучној причи о Тезеју и Аријадни (*Arg.* 3.997–1007). Потпоглавље је подељено на додатна два потпоглавља. У потпоглављу „Песничка обрада ероса као Аполонијева *κέλευθος ἀτριπτος*”, наведена је неколицина одломака из Аполонијевог спева која, према мишљењу кандидата, представља метапоетске секвенце спева, у којима Аполоније Рођанин тежи да се прикаже као песнички виртуоз вешт у обради љубавних тема у оквиру жанра јуначког епа. Та Аполонијева одлика стоји насупрот Калимаховој поезици, која се,

како кандидат сматра, одликује углађеном песничком естетиком у погледу обраде љубавних тема. У потпоглављу „*Ὅ μὲν ἐκλειεῖς ἐσσόμεθα*: родна политика у *Песми о Аргонаутима* у функцији критике птолемејске идеологије”, кандидат на трагу досадашњих увида до којих су дошли испитивачи, разматра политичку мотивисаност *Песме о Аргонаутима* и допушта могућност на основу појединих стихова да овај спев представља суптилну критику птолемејске династије.

У петом поглављу („*Αἴτιον* као доминантно средство похвалне поезије”, стр. 169–187) кандидат на темељу Калимахове и Аполонијеве поезије гради своју тезу да идеја о слави (*κλέος*) која се преноси путем поетског текста, у хеленистичкој епоси не поседује највиши артистички и етички домет књижевности, те да излагање узрока (*αἴτιον*) постаје доминантно средство похвалне поезије. Зато се прво потпоглавље петог поглавља („Трајање кроз време и простор: Калимахова песма и његови владари”) тиче Калимаховог односа према етиолошкој поетици, док се друго потпоглавље („*Κλέος* и *αἴτιον* у Аполонијевој *Песми о Аргонаутима*”) бави Аполонијевом етиолошком поетиком.

Шесто поглавље дисертације јесте „Закључак” (стр. 188–193). Кандидат резимира увиде до којих је дошао током истраживања, а своја закључна разматрања конципира као осврт на сваког појединачног песника обухваћеног дисертацијом. Најзад кандидат износи општу оцену проблема односа александрисјких песника према схватању идеје о слави која се преноси путем песме.

Методолошки аспекти:

Кандидат своју докторску тезу темељи на синхронијској анализи. Одабрани песнички текстови се тумаче првенствено у контексту историјског тренутка у коме настају. Кандидат у одабраним песничким текстовима најпре даје српски превод, а затим издваја кључне проблеме цитираног песничког текста, врши филолошку и компаративну анализу поетског текста, трагајући за сродним поетолошким проблемима у старијој грчкој и савременој хеленистичкој књижевности.

Главни песнички текстови на којима кандидат темељи своје истраживање јесу: *Теокритов епиграм AP 7.664*, *Теокритове Идиле (16, 17 и 22)*, *Херондин Осми мимијамб*, *Песма о Аргонаутима* Аполонија Рођанина, Посидипови епиграми АВ 78, АВ 87 и АВ 88 као и Калимахов фрагмент проемија треће књиге *Узрока* познат под називом *Береникина победа* (fr. 54 Harder = 383 Pf. + SH 254), елегијска песма *Сосибијева победа* (fr. 384 Pf.) и песма *Арсинојина апотеоза* (fr. 228 Pf.).

Поред наведених, кандидат даје и одломке бројних других песничких текстова ових песника, али и њихових савременика и песничких претходника. Осим тога, кандидат се, поред савремених научних чланака и монографија, служи и античким схолијама, и византијским лексиконима.

Најважнији резултати и научни допринос:

У докторској дисертацији „Појам *κλέος* у хеленистичкој поезији: слава песника, владара и хероја”, кандидат је дао први систематски приказ појма *κλέος* у хеленистичкој поезији александријског раздобља. Кандидат је дао и прву општу оцену овог појма у хеленистичкој поезији, базирајући свој рад на делима најзначајнијих и најутицајнијих песничких фигура александријског периода хеленистичке књижевности, а то су на првом месту Калимах, Аполоније Рођанин и Теокрит, а затим и двојица нешто мање утицајних песника Посидип и Херонда.

Докторска дисертација „Појам *κλέος* у хеленистичкој поезији: слава песника, владара и хероја” представља монографију која попуњава простор у историји и теорији грчке књижевности коме је недостајала обједињена студија која се тиче овог песничког термина у хеленистичком периоду грчке књижевности. Стога, ова докторска дисертација употпуњује студије генезе појма *κλέος* и може да послужи као релевантна литература за дати појам, којој претходе у класичној филологији већ разрађене студије термина *κλέος* у архајском и класичном периоду грчке књижевности.

Закључак:

Докторска дисертација кандидата Младена Токовића представља оригинално и самостално научно дело у коме су у потпуности испуњени циљеви и задаци наведени у одобреној пријави докторске дисертације, засновано на савременим правцима и методологијама у области класичне филологије. Дисертација је написана према свим правилима научно-истраживачкиг рада са јасно постављеним циљевима и увидом у досадашње резултате истраживања дате проблематике, релевантне изворе и литературу. Предмет дисертације је веома сложен период у развоју хеленске књижевности. Кандидат је аналитички, уз добро познавање научне области, компаративно истражио дела пет песника хеленистичке епохе различитих жанрова и дошао до нових резултата у проучавању њихове поетике. Ови резултати су формулисани прецизно и представљају оригинални допринос науци.

Из ових разлога предлажемо Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Београду да усвоји **позитивно мишљење** Комисије и **одобри** Младену Токовићу **усмену одбрану** докторске дисертације са темом „Појам *κλέος* у хеленистичкој поезији: слава песника, владара и хероја”.

У Београду, 11. 6. 2026.

Комисија:

др Ненад Ристовић, редовни професор

др Ана Елаковић-Ненадовић, доцент
Филолошког факултета у Београду

др Душан Поповић, доцент